

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

כ"ה בחשוון תשע"ח

14 בנובמבר 2017

תקצוב בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים בחינוך היסודי ונתונים השוואתיים על מצבם

החברתי-כלכלי של בתי ספר יסודיים ממגזרים שונים (על פי מאפייני תלמידיהם)

לבקשת חה"כ מיקי זוהר, יושב-ראש הוועדה לשוויון חברתי ולצדק חלוקתי, ולקראת דיון בוועדה בנושא: בחינת האי-שוויון במדיניות התקצוב ותנאי שכר במוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים במגזרים השונים, מוצג להלן מידע תמציתי על תקצוב בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים בחינוך היסודי. נוסף על כך, מוצגים להלן נתונים השוואתיים על התקציב הממוצע לתלמיד ולכייתה בבתי הספר היסודיים במגזרים שונים ובמעמד משפטי שונה ועל מצבם החברתי-כלכלי (הנקבע על פי מאפייני תלמידיהם).

1. תקצוב בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים בחינוך היסודי¹

מערכת החינוך היסודי בישראל מורכבת מבתי ספר במעמד משפטי רשמי, המתוקצבים ישירות על ידי משרד החינוך ועובדי ההוראה שבהם הם עובדי משרד החינוך, ומבתי ספר שאינם רשמיים. בתי ספר שאינם רשמיים הם בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים השייכים לרשתות החינוך החרדיות הגדולות, מעיין החינוך התורני ומרכז החינוך העצמאי; בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים שאינם שייכים לרשתות; מוסדות פטור.

פירוט בתי הספר והתלמידים בשנת הלימודים תשע"ז (2016–2017) לפי מעמד משפטי ומגזר בטבלה ²:

טבלה 1: בתי ספר ותלמידים בחינוך היסודי לפי מעמד משפטי, תשע"ז (2016–2017)

מעמד משפטי	בתי ספר	שיעור	תלמידים	שיעור
רשמי	1,806	66%	726,399	73%
פטור	212	8%	51,294	5%
מוכר שאינו רשמי	702	26%	216,514	22%
מהם:				
מעיין החינוך התורני	189	27%	41,154	19%
החינוך העצמאי	235	33%	95,953	44%
חרדי מחוץ לרשתות	131	19%	29,859	14%
עברי לא חרדי	40	6%	7,890	4%
ערבי	107	15%	42,018	19%
סה"כ חינוך יסודי	2,665		946,270	

¹ מסמך זה מבוסס בעיקר על מידע ונתונים מתוך אתר וייסבלאי, [ערך שעת הוראה בתקצוב בתי ספר יסודיים בחינוך המוכר שאינם רשמי](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 4 בדצמבר 2016.

² [במבט רחב – מספרים על החינוך](#), משרד החינוך, כניסה: 5 בנובמבר 2017.

תקצוב משרד החינוך את שעות הלימוד בבתי ספר שאינם רשמיים תלוי במעמדו המשפטי של המוסד.

1. מוסדות בחינוך המוכר שאינו רשמי השייכים לרשתות החינוך החרדיות הגדולות, מעיין החינוך התורני ומרכז החינוך העצמאי, מתוקצבים לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שעל פיו הם "יתוקצבו בתקציב משרד החינוך והתרבות למטרות חינוך בלבד, לפי אמות מידה שוות לשני התאגידים על פי קריטריונים ענייניים ואיחידים ושוויוניים כמו לכלל ילדי ישראל";
2. מוסדות בחינוך המוכר שאינו רשמי שאינם שייכים לרשתות מתוקצבים לפי סעיף 9 לתקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים), התשי"ג-1953, בשיעור 75% מתקן הבסיס של מוסד חינוך רשמי דומה;
3. מוסדות פטור מתוקצבים לפי סעיף 10א לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, בשיעור 55% מתקן הבסיס של שעות הלימוד במוסד חינוך רשמי.³

לפי הוראות משרד החינוך, תקצוב מוסדות מחוץ לחינוך הרשמי מותנה בעמידה בתנאים המסוימים הקבועים לכל אחד מסוגי המוסדות, ובהם לימודי ליבה, מדיניות רישום אינטגרטיבית, השתתפות במבחני מיצ"ב ועוד.

נוסף על שתי הקבוצות בחינוך המוכר שאינו רשמי שפורטו לעיל – מוסדות השייכים לרשתות החינוך הגדולות ומוסדות שאינם שייכים לרשתות אלה – אפשר גם לציין קבוצה נוספת בתוך החינוך המוכר שאינו רשמי: בתי הספר הכנסייתיים. בחינוך היסודי המוכר שאינו רשמי הערבי, יש 34 בתי ספר השייכים למערכת החינוך של הכנסיות הנוצריות בישראל. בספטמבר 2015, בעקבות שבתה בת כארבעה שבועות באותם בתי ספר, נחתם הסכם בין משרד החינוך לבין בתי הספר הכנסייתיים, שעיקרו הקמת ועדה משותפת למשרד החינוך ולבתי הספר הכנסייתיים והקצאת תקציב חד-פעמי לעדה הנוצרית בישראל באמצעות המשרד לשוויון חברתי. בעקבות המלצות הוועדה שהגישה את מסקנותיה במרס 2016, ניתנת מאז שנת הלימודים תשע"ז (2016–2017) תוספת של שלוש שעות הוראה שבועיות לבתי ספר כנסייתיים לצורך לימודי מורשת נוצרית. נוסף על כך, הרשות לפיתוח כלכלי של המיעוטים במשרד לשוויון חברתי פרסמה קול קורא בעניין הקצאת תקציבים לפעילויות ברוח הדת הנוצרית בבתי ספר. באוקטובר 2016 הגישו בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים בחינוך העברי והערבי עתירה לבג"ץ בטענה שהקצאת תקציבים אלה אינה שוויונית.⁴ הדיון בעתירות אלה עדיין נמשך.⁵

כפי שראינו לעיל, היקף השעות שניתן לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים ולמוסדות פטור אינו מחושב על פי כלל השעות שניתנות לבתי ספר אלא על פי "תקן הבסיס" המוגדר על ידי משרד החינוך בתקנות לימוד חובה (תקן בסיס), התשע"ד-2014, כ"תקצוב הניתן בעד שעות אורך, שהן מספר השעות המזערים שלומדים תלמידים בכיתתם...". מעבר לשעות האורך המחייבות, במערכת החינוך הרשמי ניתנות שעות הוראה מסוגים שונים: שתי שעות נוספות לתפילה לכל כיתה בבתי ספר בחינוך הדתי; שעות תמריץ בעבור כיתות גדולות; שעות טיפוח, המחושבות על בסיס נתוני הטיפול של תלמידי המוסד; שעות בעבור

³ נוסח החוק כיום: "השר [שר החינוך], בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות, הוראות ותנאים לעניין השתתפות המדינה בתקציב מוסדות חינוך שניתנה לגביהם הוראת פטור לפי סעיף 5(א) (בסעיף זה – מוסדות פטורים), ובכלל זה לעניין שיעור ההשתתפות בתקציב כאמור ולעניין הפעלת המוסדות הפטורים, והכול אם יחליט השר כי יש לתקצב מוסדות כאמור". נוסח זה הוא תיקון לחוק מאוגוסט 2016. עד לתיקון נוסח הסעיף היה: "שיעור התקצוב של מוסד פטור... לא יעלה על 55% מתקן הבסיס של שעות הלימוד במוסד חינוך רשמי". נכון למועד כתיבת מסמך זה טרם פורסמו תקנות לפי החוק ומוסדות הפטור מתוקצבים לפי הנוסח הקודם.

⁴ להרחבה ראו: אתי וייסבלאי, **בתי הספר הכנסייתיים – תמונת מצב**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 6 ביוני 2017.

⁵ בג"ץ 7972/16 אלקבץ – אגודה להגברת קדושה בעיר צפת נ' שר החינוך; בג"ץ 7963/16 פורום בתי הספר המוכרים שאינם רשמיים נ' ממשלת ישראל, שר האוצר. בהודעת עדכון מטעם המדינה שהוגשה לבית המשפט ב-15 באוגוסט 2017, נכתב כי בכוונת המשרד להעניק תוספת תקציב חד-פעמית בגובה התקציב בעבור תלמיד במסגרת התקצוב החד-פעמי לפעילויות ברוח ערכי הדת הנוצרית, לגופים המחזיקים בתי ספר במסגרת החינוך המוכר שאינו רשמי אשר לומדים בהם תלמידים המשתייכים לאוכלוסיית המיעוטים, שלא תוקצבו קודם לכן על ידי המשרד. תקצוב זה נובע ממסקנות צוות בין-משרדי שהוקם במשרד החינוך, משרד האוצר והמשרד לשוויון חברתי בעקבות העתירות. על פי הודעת המדינה, שקול קורא בעניין זה יתפרסם, על פי הצפוי, עד סוף שנת 2017.

יום לימודים ארוך בבתי ספר שבהם מיושם חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997; תוספת בגין פיצול כיתות א' ו-ב'; שעות תגבור לימודים ושעות לתלמידים עולים. כלל, בבתי ספר ברשתות החינוך העצמאי ומעיין החינוך התורני ניתנות שעות תוספתיות בהיקף דומה לזה הניתן בבתי ספר רשמיים ועל פי התנאים שבהן ניתנות תוספות אלה בחינוך הרשמי. **בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים אחרים מקבלים כיום שעות תמרוץ וטיפוח, אך לא שעות תוספתיות מסוגים אחרים.**⁶

2. חישוב שכרם של עובדי הוראה וערך שעת ההוראה

נוסף על מספר שעות ההוראה שמועברות לבתי ספר מחוץ לחינוך הרשמי, מועבר למוסדות החינוך סכום למימון שעות ההוראה; סכום זה משופע מן האופן שבו מחושב במשרד החינוך שכרם של עובדי ההוראה, התלוי במעמדו המשפטי של בית הספר:

1. **בחינוך הרשמי** השכר משולם ישירות לעובדי ההוראה בהתאם להסכמי השכר במשק ועל פי נתוניו האישיים של המורה ובהם: ותק, השכלה, דרגה, גמולים על תפקידים שונים שהמורה ממלא, מצב משפחתי, גיל. הערך הממוצע של שעת ההוראה משקף את הגידול בשכר המורים בעקבות הסכם אופק חדש, החל כיום בכל בתי הספר היסודיים בחינוך הרשמי.

2. **בחינוך המוכר שאינו רשמי** שכרם של עובדי ההוראה משולם על ידי הגופים המפעילים את בתי הספר באמצעות תקציבים שמעביר להם משרד החינוך. באופן חישוב התשלום שמעביר משרד החינוך לצורך תשלום בעבור שעות ההוראה יש הבדלים בין בתי ספר השייכים לאחת משתי רשתות החינוך הגדולות לבין בתי ספר שאינם שייכים לרשתות אלה.

– **בבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים מחוץ לרשתות החינוך** כל אחד מבתי הספר משויך בכל שנה לאחד מ-36 פרופילים של מוסדות חינוך שנקבעו במשרד החינוך, בהתאם לוותק, להשכלה ולהיקפי המשרות של עובדי ההוראה במוסד כפי שדווחו על ידי המוסד למשרד החינוך. בכל אחד מן הפרופילים נקבעת עלות משרה חודשית ממוצעת של עובד הוראה, מ-7,525 ש"ח למשרת עובד הוראה במוסד שמשויך לפרופיל 1 עד ל-13,113 בחודש למוסד שמשויך לפרופיל 36. עלות זאת כוללת גם תשלומים שהמעסיק מחויב בהם ואינם משולמים ישירות לעובד, כגון ביטוח לאומי, קרן פנסיה, קופת גמל והשתלמות. מן הפרופיל המשויך נגזרת עלות שעת ההוראה בכל בית ספר. משרד החינוך מעביר לגוף המפעיל את בית הספר תקציב בהתאם למספר שעות ההוראה בפועל בכל מוסד, לשיעור השתתפות המשרד בתקציב שעות ההוראה במוסד ולפרופיל שנקבע לו.

– **ברשתות החינוך החרדיות** עלות השכר הממוצעת וערך שעת הוראה הנגזר ממנה נקבעים על ידי משרד האוצר ומקודמים בהתאם לעלייה בשכרם הממוצע של עובדי הוראה. בהתאם לכך מעביר משרד החינוך תקציבים לגופים המפעילים בתי ספר לצורך תשלום שכרם של עובדי ההוראה.

בין רכיבי השכר הנכללים בעלות משרת עובד הוראה בכל אחד מן הפרופילים בחינוך המוכר שאינו רשמי מחוץ לרשתות יש תוספות הנובעות מהסכמי שכר במגזר הציבורי, תוספת מעונות ואחזקת טלפון. כמו

⁶ אתי וייסבלאי, **ביטול הקצאת שעות התמרוץ והטיפוח לבתי ספר יסודיים במעמד מוכר שאינו רשמי ופטור**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 5 באוגוסט 2015. בשנים 2014 ו-2015 הפסיק משרד החינוך לשלם שעות תמרוץ וטיפוח לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים. בשנת 2016 בהמשך להסכמים הקואליציוניים בין הליכוד למפלגות הקואליציה ועתירות שהוגשו בעניין זה, שב משרד החינוך להעביר לבתי הספר המוכרים שאינם רשמיים את התקציבים האלה.

כן, הגופים המפעילים בתי ספר בחינוך המוכר שאינו מקבלים רשמי תשלום בגין גמולים שיעוריים אלה: גמול הכשרה וחינוך (6%), גמול פיצול (0.9%), גמול השתלמות (8%), גמול ניהול (1.18%) ומילוי מקום (3%).

הגופים המפעילים בתי ספר אינם מקבלים תוספת בגין גמולי תפקיד נוספים המשולמים למורים בחינוך הרשמי בשל תפקיד שהם ממלאים, דוגמת רכז חינוך חברתי, רכז מקצוע, רכז זהירות בדרכים, רכז ביטחון, ממונה שכבה, רכז טיולים. נוסף על כך, לא מתקבלת תוספות בגין עבודת אם ושעות גיל הניתנות לעובדי הוראה בחינוך הרשמי הזכאים לכך על פי מאפייניהם האישיים.

יש להדגיש כי אף שחישוב השכר בחינוך המוכר שאינו רשמי נעשה על פי פרופיל ממוצע של בית הספר, על פי משרד החינוך, על הגופים המפעילים בתי ספר לשלם לעובדיהם בהתאם לזכאותם לתוספות ולתגמולים שונים בפועל ולפי הסכמי השכר הנהוגים עימם.

מינהל כלכלה ותקציבים במשרד החינוך לא השיב על פניות שנשלחו אליו בנושא זה מאז חודש מאי 2017, ונמנע מלתת מענה על השאלות האלה:

- מתי נקבעו רכיבי השכר והגמולים המשולמים ושיעורם בחינוך המוכר שאינו רשמי? כיצד נקבעו? על ידי מי נקבעו? האם מאז המועד שבו נקבעו נערכו שינויים ברכיבי קובץ השכר?
- מהם שיקולי המשרד בהעדפת תקצוב ממוצע על פי פרופילים בחינוך המוכר שאינו רשמי על תקצוב פרטני של בתי הספר על בסיס נתוני המורים המדווחים למשרד?
- מה מספרם המדויק של עובדי ההוראה בחינוך המוכר שאינו רשמי מחוץ לרשתות הזכאים לתוספות ולגמולים שונים?

ההבדלים באופן חישוב שכרם של המורים מביאים להבדלים ניכרים בערך שעת ההוראה בין בתי ספר במעמדות משפטיים שונים. על פי נתוני משרד החינוך, ערך שעת ההוראה הממוצעת בחינוך הרשמי גבוה במידה ניכרת מערך שעת ההוראה בבתי ספר שאינם רשמיים.

טבלה 2: ערך שעת הוראה ממוצעת בחינוך היסודי הרשמי ושאינו רשמי, תשע"ז (2016-2017)⁷

שיוך בית הספר	ערך שעת הוראה	השוואה לחינוך הרשמי
החינוך הרשמי היסודי	7,505 ש"ח	
רשת החינוך העצמאי	6,290 ש"ח	-16.2%
מעין החינוך התורני	5,850 ש"ח	-22.1%
החינוך המוכר שאינו רשמי מחוץ לרשתות	4,806 ש"ח	-36%

3. נתונים על תקציבי בתי ספר יסודיים במגזרים ובמעמדות משפטיים שונים

ההבדלים בהיקף שעות ההוראה הניתנות לבתי הספר ובערך שעת ההוראה שהוצגו בסעיפים קודמים מביאים לפערים ניכרים בין התקציב הממוצע לתלמיד ולכיתה בבתי ספר במעמדות משפטיים שונים ובמגזרים שונים. נדגיש כי העלויות הממוצעות לתלמיד ולכיתה מושפעות מגורמים רבים ומגוונים העשויים להשתנות משנה לשנה, ובהם השתייכות בית הספר לרפורמת אופק חדש; מאפייני המורים בחינוך המוכר שאינו רשמי; מאפייני התלמידים ובייחוד מדד הטיפוח שלהם; שיעור ההשתתפות של משרד החינוך בתקצוב בתי הספר בחינוך המוכר שאינו רשמי ומספר התלמידים בכיתה.

⁷ סיגל אלה, מנהלת תחום (תקציב חינוך פורמלי), מינהל כלכלה ותקציבים, משרד החינוך, שיחת טלפון, 9 בנובמבר 2017.

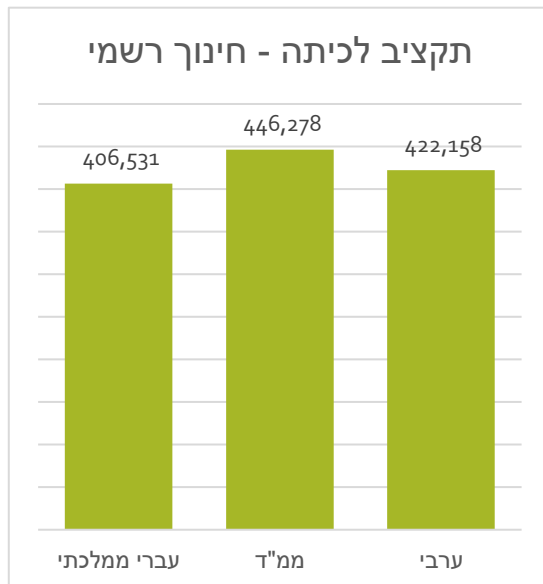
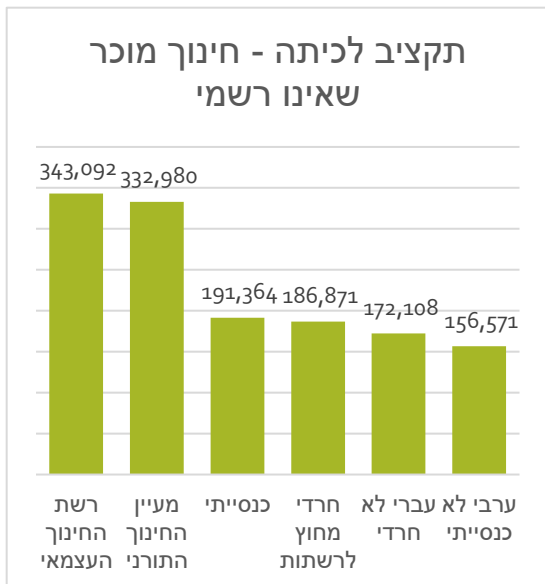
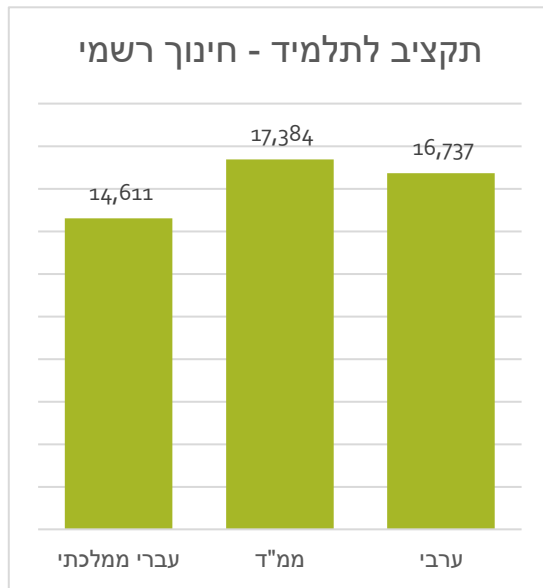

התקציב הממוצע לתלמיד ולכיתה בחינוך החרדי המוכר שאינו רשמי מחוץ לרשתות הוא קרוב למחצית מן התקציב הממוצע לתלמיד ולכיתה בחינוך העברי הממלכתי הרשמי. התקציב הממוצע לתלמיד בחינוך המוכר שאינו רשמי הערבי שאינו כנסייתי הוא כ-32% מן התקציב הממוצע לתלמיד בחינוך הערבי הרשמי. התקציב הממוצע לכיתה בחינוך הערבי שאינו כנסייתי הוא כ-37% מתקציב כיתה בחינוך הערבי הרשמי. התקציב הממוצע לתלמיד בחינוך הערבי הכנסייתי הוא כ-35% מן התקציב הממוצע לתלמיד בחינוך הערבי הרשמי. התקציב הממוצע לכיתה בחינוך הערבי הכנסייתי הוא כ-45% מן התקציב הממוצע לכיתה בחינוך הערבי הרשמי. פירוט הנתונים באיור 1:⁸

⁸ עיבוד לנתוני מערכת [שקיפות בחינוך](#), משרד החינוך, מינהל כלכלה ותקציבים, כניסה: 6 בנובמבר 2017. הנתונים הם של החינוך הרגיל בלבד (כולל כיתות חינוך מיוחד ותלמידי חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים) ושל בתי ספר המוגדרים במערכת "יסודי" בלבד. נציין כי בחינוך המוכר שאינו רשמי העברי והערבי יש בתי ספר הנמנים עם מסגרת החינוך היסודי, אך לומדים בהם תלמידי כיתות אי-ג"ב או ז-ט'. בחישוב התקציב הממוצע לא התייחסנו לבתי ספר אלה, שכן יש קושי להבחין בין התקציבים הניתנים לחינוך היסודי והעל-יסודי. יש לשים לב כי בשנת הלימודים תשע"ו טרם ניתנה תוספת שעות לצורך לימודי מורשת לבתי הספר הכנסייתיים.

איור 1: תקציב ממוצע לתלמיד ולכיתה בחינוך היסודי לפי מעמד משפטי ומגזר, תשע"ו (2015–2016)

4. השוואה בין בתי ספר יסודיים במעמדות משפטיים ובמגזרים שונים לפי המצב החברתי-כלכלי שלהם (הנקבע על פי מאפייני תלמידיהם)

כפי שהראינו, אחד הפרמטרים שמשרד החינוך בוחן בעת קביעת תקצוב בתי ספר בחינוך המוכר שאינו רשמי הוא שלא מתקיים אי-שוויון בקבלת תלמידים לבית הספר. בסעיף 9(ב) בתקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים), התשי"ג-1953, נקבע כי המדינה יכולה להפחית מתמיכתה במוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים, אם מוסד החינוך איננו מקיים מדיניות רישום אינטגרטיבית, ובכלל זה שילוב תלמידים בעלי יכולות למידה שונות ומשכבות חברתיות-כלכליות מגוונות, או אם ממוצע הדירוג החברתי-כלכלי של התלמידים הלומדים במוסד החינוך גבוה יחסית לממוצע הדירוג החברתי-כלכלי של מוסדות חינוך אחרים באותה רשות מקומית. ההפחתה בתמיכה תהיה בשיעור של 5% בעבור כל אחד מהתנאים דלעיל, כלומר עד ל-65% מתקציב מוסד חינוך רשמי במוסד שאיננו מקיים את שני התנאים.

לבקשת יושב-ראש הוועדה לצדק חלוקתי ולשוויון חברתי ח"כ מיקי זוהר בדק מרכז המחקר והמידע של הכנסת את התפלגות בתי הספר היסודיים במגזרים ובמעמדות משפטיים שונים לפי מדד הטיפוח הממוצע. מדד הטיפוח הממוצע הוא אחד המאפיינים הנקבעים לכל בית ספר על ידי משרד החינוך, על בסיס נתונים על מצבם החברתי-כלכלי של התלמידים הלומדים בו,⁹ והוא משמש את המשרד בעת הקצאת משאבים למערכת החינוך.¹⁰

ממצאי הבדיקה מלמדים על פערים מהותיים בין בתי ספר ממגזרים שונים ומעמדות משפטיים שונים בחינוך היסודי מבחינת מצבם החברתי-כלכלי של תלמידיהם. ככלל, רוב התלמידים בחינוך הערבי (הכולל את המגזרים דוברי הערבית: ערבי, בדואי ודרוזי) לומדים בבתי ספר המסווגים בחמישוני הטיפוח החלשים יותר, הן בחינוך הרשמי והן בחינוך המוכר שאינו רשמי, מלבד בתי הספר כנסייתיים, שכ-80% מתלמידיהם לומדים בבתי ספר המסווגים בחמישוני הטיפוח הבינוני והבינוני-חזק. תלמידים בבתי ספר בחינוך המוכר שאינו רשמי החרדי – ובהם בתי ספר של רשתות החינוך החרדיות וכאלה הפועלים מחוץ לרשתות – לומדים בבתי ספר המסווגים בחמישוני טיפוח חלשים יותר מתלמידים הלומדים בחינוך העברי הרשמי ובחינוך העברי המוכר שאינו רשמי (שאינו חרדי).

בבחינת הפערים בין מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי החרדי, אפשר לראות כי כ-54% מן התלמידים בבתי הספר השייכים לרשת מעיין החינוך התורני לומדים בבתי ספר המסווגים בחמישוני הטיפוח החלשים ביותר, לעומת כ-55% מן התלמידים בבתי הספר המוכרים שאינם רשמיים החרדים הפועלים מחוץ לרשתות וכ-11% מן התלמידים בבתי הספר השייכים לרשת החינוך העצמאי.

פירוט הנתונים בטבלאות 3 ו-4:¹¹

⁹ לכל תלמיד במערכת החינוך מחושב עשירון מדד טיפוח הכולל מרכיבים אלה: השכלת ההורה המשכיל ביותר – 40%; פריפריאליות בית הספר – 20%; רמת ההכנסה של המשפחה – 20%; שילוב ארץ הלידה וארץ מצוקה – 20%. אוכלוסיית התלמידים שבעבורם מחושב המדד מחולקת ל-10 קבוצות ובכל אחת מהן 10% מהתלמידים. מחישוב זה יוצא שבעשירון 10 נמצאים 10% מהתלמידים בעלי הציון הגבוה ביותר במדד – כלומר האוכלוסייה החלשה ביותר מבחינה סוציו-אקונומית, ואילו בעשירון 1 נמצאים 10% מהתלמידים בעלי הציון הנמוך ביותר במדד – כלומר האוכלוסייה המבוססת ביותר מבחינה סוציו-אקונומית. מדד הטיפוח של כל תלמיד נקבע על פי עשירון הטיפוח שבו הוא ממוקם ביחס לתלמידים אחרים. מדד הטיפוח הממוצע של כל בית הספר נקבע לפי הממוצע של עשירוני כלל התלמידים הלומדים בו.

¹⁰ להרחבה ראו: אתי וייסבלאי, [הקצאה דיפרנציאלית של תקציבי החינוך](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 23 בנובמבר 2017.

¹¹ עיבוד לנתוני מערכת [שקיפות בחינוך](#), משרד החינוך, מינהל כלכלה ותקציבים, כניסה: 6 בנובמבר 2017. הנתונים הם של החינוך הרגיל בלבד. תודה לפנחס קליין וללבנת גבריאלוב ממינהל כלכלה ותקציבים במשרד החינוך על סיועם בהפקת הנתונים.

טבלה 3: תלמידים בחינוך היסודי לפי מגזר, מעמד משפטי וחמישוני טיפוח, תשע"ו (2015-2016)

ערבי לא כנסייתי	מוכר שאינו רשמי				חינוך רשמי				
	כנסייתי	עברי לא חרדי	חרדי מחוץ לרשות	החינוך העצמאי	מעייין החינוך התורני	ערבי	ממלכתי דתי	עברי ממלכתי	
12,872	--	266	7,357	2,846	6,015	127,475	6,313	20,246	חלש
5,724	3,105	398	10,591	6,799	13,573	49,716	18,104	31,514	בינוני - חלש
4,874	6,227	--	6,957	35,134	10,770	21,442	31,557	52,038	בינוני
3,545	5,717	3,390	4,483	27,491	5,474	794	49,882	81,761	בינוני - חזק
--	--	5,806	3,532	17,397	504	--	27,008	183,424	חזק
26,970	15,049	9,860	32,920	89,667	36,336	199,427	132,864	368,983	סה"כ

טבלה 4: שיעור התלמידים בחינוך היסודי לפי מגזר, מעמד משפטי וחמישוני טיפוח, תשע"ו (2015-2016)

ערבי לא כנסייתי	מוכר שאינו רשמי				חינוך רשמי				
	כנסייתי	עברי לא חרדי	חרדי מחוץ לרשות	החינוך העצמאי	מעייין החינוך התורני	ערבי	ממלכתי דתי	עברי ממלכתי	
48%	0.0%	3%	22%	3.2%	16.6%	63.9%	4.8%	5.5%	חלש
21%	20.6%	4%	32%	7.6%	37.4%	24.9%	13.6%	8.5%	בינוני - חלש
18%	41.4%	0%	21%	39.2%	29.6%	10.8%	23.8%	14.1%	בינוני
13%	38.0%	34%	14%	30.7%	15.1%	0.4%	37.5%	22.2%	בינוני - חזק
0%	0.0%	59%	11%	19.4%	1.4%	0.0%	20.3%	49.7%	חזק

נוסף על כך, באמצעות חדר המחקר הווירטואלי של משרד החינוך, נבדק מדד הטיפוח הממוצע של בתי הספר בכל אחד מן המגזרים והמעמדות המשפטיים בחינוך היסודי. כמו כן, נבדק חציון מדד הטיפוח של בתי הספר בחינוך היסודי לפי מגזר. יש להדגיש, כי מדד הטיפוח הגבוה יותר מייצג אוכלוסייה חלשה יותר מבחינה כלכלית-חברתית ומדד הטיפוח הנמוך יותר מייצג אוכלוסייה חזקה יותר. יש לשים לב כי הנתון הממוצע הוא ממוצע של מדדי הטיפוח של בתי הספר ולא ממוצע מדדי הטיפוח של התלמידים – כך שלבתי ספר בגדלים שונים ניתן משקל זהה.

מן הנתונים עולה כי מדד הטיפוח הממוצע של בתי ספר בחינוך המוכר שאינו רשמי העברי שאינו חרדי נמוך יותר ממדד הטיפוח הממוצע של בתי הספר בחינוך העברי הרשמי הממלכתי והממלכתי-דתי,

הכנסת

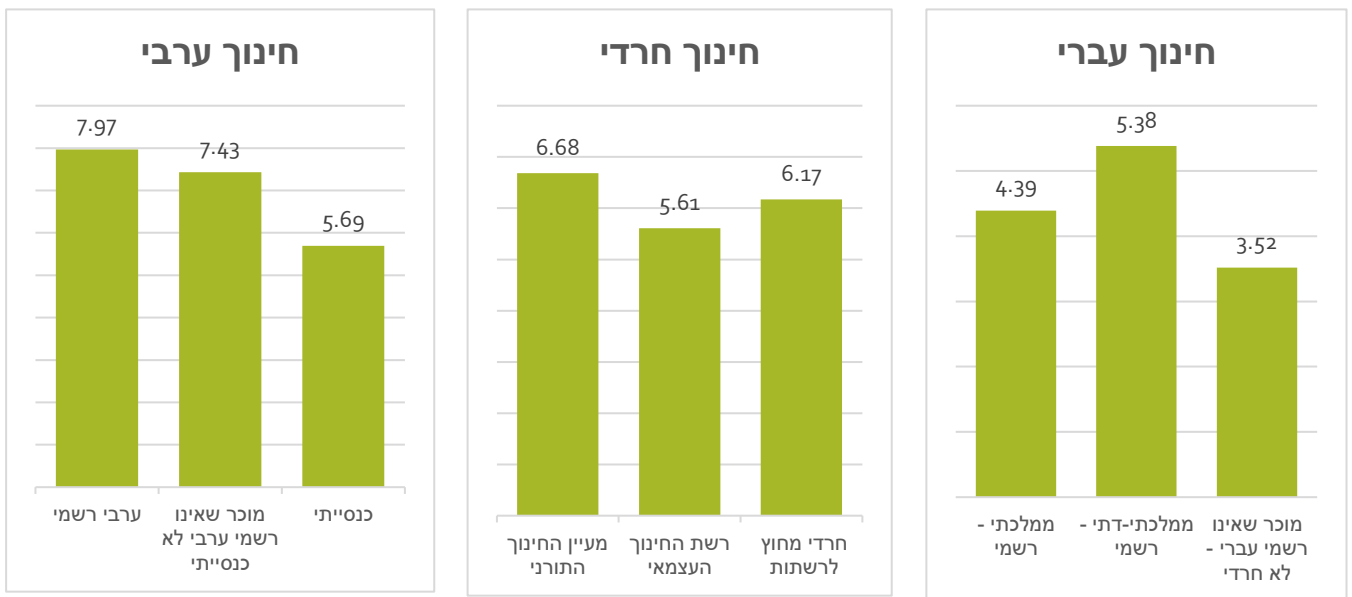
מרכז המחקר והמידע

כלומד תלמידיהם מסווגים כחזקים יותר מבחינה חברתית-כלכלית מתלמידים בחינוך העברי הממלכתי והממלכתי-דתי. בחינוך החרדי מדד הטיפוח הממוצע של בתי הספר של רשת החינוך העצמאי נמוך מעט יותר ממדד הטיפוח של בתי הספר של רשת מעיין החינוך התורני ובתי ספר חרדיים שאינם שייכים לרשתות, דומים מבחינת מדד הטיפוח הממוצע שלהם.

מדד הטיפוח הממוצע של בתי ספר בחינוך הערבי, הרשמי והמוכר שאינו רשמי, גבוה במידה ניכרת ממדד הטיפוח הממוצע של בתי ספר בחינוך העברי, בחינוך שאינו חרדי ובחינוך החרדי, להוציא תלמידי בתי הספר הכנסייתיים, הקרובים מבחינת סיווגם לפי מדד הטיפוח לבתי ספר ברשת החינוך העצמאי.

הנתונים המלאים מוצגים באיור 2:¹²

איור 2: ממוצע מדד הטיפוח של בתי ספר בחינוך היסודי לפי מגזר ומעמד משפטי, תשע"ו (2015-2016)

כתיבה: אתי וייסבלאי

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

¹² הנתונים מחדר המחקר הווירטואלי של משרד החינוך הופקו בידי חוקר מרכז המחקר והמידע של הכנסת עידו אבגר, בעזרת די"ר אליעד טרפלר.

